

Stockholms kommun
registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Sprintgymnasiet
hjordis.lonnberg@stockholm.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Sprintgymnasiet
i Stockholms kommun

Tillsyn i Sprintgymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under kalenderåret 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Sprintgymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 5-6 december 2012.

Fakta om skolan

Sprintgymnasiet hette före 1 juli 2012 IVIK-gymnasiet och ligger i stadsdelen Hägersten-Liljeholmen i södra Stockholm i en byggnad tillsammans med flera andra gymnasieskolor. Skolan hade vid inspektionsbesöket cirka 250 elever och är en av Stockholms kommuns 27 gymnasieskolor. Tillsammans med ESS-gymnasiets två enheter bildar Sprintgymnasiet Gymnasieområde 7 under en gemensam gymnasiechef. I gymnasieområdet finns även en administrativ chef. Skolan leds av en rektor. Lärarna arbetar i tre arbetslag med varsin arbetslagsledare. Rektorn, de tre arbetslagsledarna, intendent, skolsekreterare och administrativ chef utgör skolans ledningsgrupp.

Av kommunens riktlinjer framgår att skolan har i uppdrag att bedriva introduktionsprogrammet språkintrouktion för nyanlända asylsökande ungdomar i åldern 16-18 år, samt för nyanlända invandrar- och flyktingungdomar i åldern 16-20 år. Eleverna representerar vid tillsynstillfället cirka 45 olika språk. Pojkarna utgör cirka 60 procent av eleverna. Elevgruppen är mycket heterogen med både analfabeter och ungdomar med lång skolbakgrund bakom sig vilket ställer stora krav på flexibilitet i verksamheten. Skolan har kontinuerlig antagning av elever vilket gör att elevantalet kan öka med tiotals elever på relativt kort tid.

Sprintgymnasiet ger undervisning i ämnet svenska som andraspråk på grundskolenivå. Skolan undervisar även på grundskolenivå i engelska och i "matematiksvenska" för att eleverna ska kunna tillägna sig matematiska begrepp på svenska. I undervisningen i svenska som andraspråk vävs delar av de natur- och samhällsorienterande ämnena in i de olika delkurserna, i huvudsak för att eleverna ska kunna förstå och lära in viktiga begrepp i dessa ämnen på svenska. Nästan alla elever går ett läsår eller kortare på Sprintgymnasiet beroende på när de anländer till Sverige. För elever med långsam progression eller mycket kort skolbakgrund finns möjlighet att gå två eller i undantagsfall tre år i Sprintgymnasiet. I samband med antagningen påbörjas också en kartläggning av elevens skolbakgrund. I slutet av vårterminen gör alla elever ett databaserat test i svenska som andraspråk. Testresultatet och elevens gymnasieval ligger till

grund för skolplaceringen följande hösttermin. Nästan alla elever går, enligt rektorn och studie- och yrkesvägledaren, vidare till språkintröduktion på andra gymnasieskolor.

För att anpassa undervisningen i svenska som andraspråk utgår den från ett delkurssystem med sju olika nivåer. De elever som är analfabeter ingår dock inte i detta system. Nivåerna utgår från skolans tolkning av Europarådets skala för språkbedömning, Common European Framework of Reference for Language (CEFR). Varje delkurs pågår i cirka sex veckor och varje elev placeras, i samråd med sin mentor, i lämplig delkurs. Vid varje delkursbyte görs en avstämning av elevens kunskapsutveckling i svenska som andraspråk.

Kunskapsresultat

Skolan utfärdar betyg för årskurs 9 i ämnena svenska som andraspråk, matematik och engelska. Vårterminen 2012 sattes totalt 79 betyg i dessa ämnen, 45 i engelska, 28 i matematik och 6 i svenska som andraspråk. Enligt rektorn var detta en fördubbling jämfört med föregående år då 39 betyg sattes; 4 i svenska som andraspråk, 5 i matematik och 31 i engelska.

Helhetsbedömning

Samtliga intervjuade; elever, lärare och rektorn framhåller att skolan är lugn och trygg för eleverna. Stämningen i korridorer och vid lektionsbesök är lugn och avslappnad. Sprintgymnasiet bedöms därför vara en skola där eleverna trivs bra och känner sig trygga. Kännetecknande för personalen är en stor omtanke om och ett engagemang kring varje elev. Det finns dock brister i utbildningens innehåll eftersom skolan inte erbjuder eleverna samtliga grundskoleämnena som de behöver för att komma vidare i sin utbildning och som enligt författningarna ska erbjudas vid språkintröduktion. Gymnasiekurser erbjuds inte alls, trots att det finns elever i skolan med lång skolbakgrund från sitt hemland. Enligt rektorn beror detta på att eftersom Sprintgymnasiet är elevens första skola i Sverige är svenska som andraspråk det viktigaste ämnet. Året på Sprintgymnasiet är, enligt rektorn, ett förberedande år och ska fungera som en intröduktion till svensk gymnasieskola för nyanlända elever. Detta beror enligt rektorn på att skolan inte har uppdraget att vara en renodlad språkintröduktion utan snarare ska fungera som en "landningsplats" och en intröduktion till svensk gymnasieskola för nyanlända elever. Nästan samtliga elever går efter sin tid på Sprintgymnasiet vidare till språkintröduktion vid andra gymnasieskolor.

Särskilt stöd för elever med olika funktionshinder finns att tillgå. Skolan har även två kuratorer på heltid som arbetar för att stötta elever med olika behov.

Däremot finns det brister i att ge studiehandledning på modersmålet till alla elever i behov av det. Enligt rektorn är detta en kostnadsfråga och i första hand prioriteras elever med kort skolbakgrund. Även när det gäller modersmålsundervisning finns det brister i att erbjuda detta till samtliga elever.

Sprintgymnasiet är en skola som karaktäriseras av starkt fokus på elevernas kunskapsutveckling i svenska som andraspråk. Elevernas kunskapsutveckling följs upp kontinuerligt och var sjätte vecka utvärderas elevernas kunskapsutveckling. Stor vikt läggs vid att utveckla innehållet i skolans delkurssystem. Skolinspektionens bedömning är att flertalet lärare varierar undervisningen och det finns speciallärare som kan arbeta extra med eleverna, en och en eller i små grupper.

För att säkerställa en likvärdig bedömning av elevernas kunskapsutveckling i ämnet svenska som andraspråk samverkar lärarna med varandra, inom skolan men också med andra skolor som har introduktionsprogrammet språkintröduktion.

Rektorn bedöms vara väl förtrogen med verksamheten och utövar ett medvetet pedagogiskt ledarskap i linje med författningarnas intentioner.

Skolans systematiska kvalitetsarbete är strukturerat och utgår bland annat från elevernas resultat, men baseras även på exempelvis enkäter gjorda av elever, djupintervjuer av elever och kursutvärderingar. Däremot är kommunens uppföljningssystem, enligt rektorn, inte anpassat till Sprintgymnasiets verksamhet.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 10 april 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att beslut om disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Det framgår av skollagen att huvudmannen får besluta om bland annat avstängning av elev för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. Rektorn får, under vissa förutsättningar, besluta om omedelbar avstängning. Rektorns beslut om omedelbar avstängning gäller till dess huvudmannen har prövat saken och får inte gälla längre tid än en vecka. Dessa beslut ska dokumenteras skriftligt.

Det framkommer i tillsynen att rektorn under höstterminen 2012 fattade beslut om avstängning av elever. Dessa beslut dokumenterades i elevernas åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska inte användas för detta ändamål. Vidare har rektorn inte anmält avstängningen till huvudmannen. Huvudmannen har inte, så vitt framgått i tillsynen, fattat beslut om att avstängningen ska bestå under viss tid eller om avstängningen ska hävas.

Ett beslut om avstängning är en mycket ingripande åtgärd för den enskilda eleven. Skolinspektionen vill därför understryka vikten av att beslutet dokumenteras på rätt sätt med motivering och överklagandehänvisning eftersom eleven annars inte kan få avstängningen prövad av domstol. Det är även viktigt att huvudmannen underrättas för att kunna pröva saken. Rektorn anger att hon framöver kommer att dokumentera beslut gällande disciplinära åtgärder i enlighet med skollagens krav.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i hur beslut om disciplinära åtgärder har dokumenterats. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

5 kap. 17-18, 24 §§, 28 kap. 9 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom området särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att beslut om att åtgärdsprogram inte ska utarbetas fattas, och att åtgärdsprogrammen anger hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det.

I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att inte alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet får det. Enligt lärarna och rektorn har skolan hittills endast gett de elever med kort skolbakgrund och/eller stora behov studiehandledning på modersmålet. Enligt rektorn är detta en kostnadsfråga. Flera lärare som Skolinspektionen intervjuat menar att det finns många elever som skulle ha större framgång i sin kunskapsutveckling om de fick studiehandledning på modersmålet. Skolan har dock flera lärare och annan personal som är flerspråkiga och som kan stötta eleverna på deras modersmål.

Enligt skollagen ska rektorn se till att beslut fattas om att åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på skolans dokumentation kring elever i behov av särskilt stöd inklusive ett antal åtgärdsprogram. Innehållet i de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är tydligt och konkret. Dock framgår det inte hur utvärdering av insatta åtgärder ska göras. Enligt rektorn fattas inte skriftliga beslut när åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att studiehandledning på modersmålet inte ges till elever i behov av det. Det finns också brister i skolans arbete med åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen, 9 kap. 9 § gymnasieförordningen

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att skolan utfärdar gymnasieintyg, skriftlig bedömning och sammanställning efter introduktionsprogrammet i enlighet med författningarna.

Motivering

Av gymnasieförordningen framgår att en elev som inom ramen för ett introduktionsprogram läst grundskoleämnena utan att få ett godkänt betyg ska få en

skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i varje sådant ämne. Efter avslutad utbildning på ett introduktionsprogram ska rektorn utfärda ett gymnasieintyg som visar vilken utbildning en elev har fått. Av intyget ska samtliga betyg som eleven har fått framgå. En elev som avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram, inte fullföljer utbildningen enligt sin individuella studieplan eller övergår till ett nationellt program ska få en sammanställning av vilka delar av utbildningen eleven har fullföljt jämfört med sin individuella studieplan.

I tillsynen framkommer att Sprintgymnasiet inte utfärdar gymnasieintyg, skriftlig bedömning eller sammanställning. Enligt rektorn görs inte detta eftersom skolan bara undervisar i grundskoleämnena och därefter fortsätter de flesta elever sin språkinträdning vid annan gymnasieskola. Det eleverna får med sig när de slutar vid Sprintgymnasiet är en testprofil där det står vilken nivå eleven bedöms vara på enligt CEFR-skalan i ämnet svenska som andraspråk. Eleverna får även en bedömning i matematik samt betyg i ämnena svenska som andraspråk, matematik och engelska om de nått kunskapskraven för årskurs 9.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolan inte utfärdar gymnasieintyg, skriftlig bedömning eller sammanställning efter introduktionsprogrammet i enlighet med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14 § skollagen, 8 kap. 20-22 §§ gymnasieförordningen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom området erbjudande av utbildning.

- Se till att skolan erbjuder eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska skolan erbjuda eleverna modersmålsundervisning.

Enligt rektorn kan skolan bara erbjuda modersmålsundervisning till de elever som börjar i skolan från läsårsstart och en bit in i september. Detta beror, enligt rektorn, på att kommunens språkcentrum inte tar emot anmälningar till modersmål efter första veckan i september. Konsekvensen blir att elever som an-

länder efter detta datum inte kan erbjudas modersmålsundervisning under innevarande läsår. Detta bekräftas i intervjuerna med lärare och elever.

Sammanfattningsvis visar utredningen att alla elever inte erbjuds modersmålsundervisning i enlighet med författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

15 kap. 19 § skollagen, 4 kap. 15-20 §§ gymnasieförordningen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom området omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att innehållet i introduktionsprogrammet språkintrouktion uppfyller författningarnas krav.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska introduktionsprogrammet språkintrouktion innehålla undervisning i svenska eller svenska som andraspråk. Huvudmannen ska fortlöpande bedöma elevens kunskapsutveckling i övriga ämnen för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning. Utifrån denna bedömning ska utbildningen utformas och innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnen.

I Sprintgymnasiet läser eleverna i huvudsak ämnet svenska som andraspråk och "matematiksvenska" på grundskolenivå. De som bedöms ha en viss nivå i ämnet engelska läser även det. Inga andra grundskoleämnen och inga gymnasiekurser erbjuds, trots att det finns elever i skolan med lång skolbakgrund från sitt hemland. Skolan sätter betyg på grundskolenivå i svenska som andraspråk, engelska och matematik för de elever som uppnår kunskapskraven för årskurs 9.

Av tillsynen framgår att det är otydligt vilken utbildning Sprintgymnasiet egentligen ska erbjuda. Enligt rektorn är Sprintgymnasiets uppdrag att ge nyanlända ungdomar möjlighet att påbörja sina studier så snabbt som möjligt. Enligt rektorn är skolan således en förberedande verksamhet inom kommunens gymnasieorganisation för språkintrouktionsprogram där eleverna kartläggs, ges grundläggande kunskaper i svenska som andraspråk utifrån sina förutsätt-

ningar samt får insikt om hur ett demokratiskt samhälle fungerar. Även lärare som Skolinspektionen intervjuar bekräftar detta. Av kommunens riktlinjer för introduktionsprogram framgår dock att nyanlända ungdomar ska påbörja språkin introduktion vid Sprintgymnasiet. Nästan alla elever går efter utbildningen i Sprintgymnasiet vidare till språkin introduktion i andra gymnasieskolor.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i innehållet i introduktionsprogrammet språkin introduktion. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

17 kap. 3 och 12 §§ skollagen, 6 kap. 7-8 §§ gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Marie Wiberg-Svensson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lotta Hedén
Undervisningsråd

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).